

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Пономаренко Юрій	ІНСТРУМЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	198
Попова Діана	ПІДПРИЄМНИЦТВО У ВОЄННИЙ ЧАС: АДАПТАЦІЯ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ	202
Рибак Андрій	ПРЕЗУМПЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ У ПРАКТИЦІ ЄСПЛ ЩОДО ЗНИКНЕНЬ, НЕЗАКОННИХ ЗАТРИМАНЬ ТА СМЕРТЕЙ У ЗОНІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	205
Рожко Ілона Герасимович В.	АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ УТИЛІЗАЦІЇ РОСЛИННИХ РЕШТОК У КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	209
Сафонов Олександр	ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ В СФЕРІ АПК	212
Слободяник Тетяна, Шевченко Захар	РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	214
Старченко Анастасія Кириченко Сергій	ВНУТРІШНІЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ФІНАНСУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	217
Тимирязнова Марія	ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЗМІНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	221
Ткаченко Катерина, Бобокал Олена	РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	224
Товпига Карина Ковбан Андрій	РЕКВІЗИЦІЯ ТА КОНФІСКАЦІЯ ЯК ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	227
Тритяк Марія Шевчук Вікторія	ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	230
Чайка Тетяна	ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ І ПРОБЛЕМИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	232
Чалик Вадим, Чернишева Софія	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ВИКЛИКІВ	236
Чемерисов Олександр	ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ДЕСТРУКТОРІВ ІНВЕСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	239
Чернишева Софія	КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	243
Фролов Михайло, Чернишева Софія	НОТАРІУС ЯК СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: ОБОВ'ЯЗКИ ТА РИЗИКИ	246
Яголковська Єлизавета Шевчук Вікторія	НЕДІЙСНІСТЬ ПРАВОЧИНІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ: ПІДСТАВИ, ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ТА СУДОВА ПРАКТИКА	250
Korohodova Olena Chernenko Natalya Hlushchenko Yaroslava	COMMUNITY RESILIENCE IN CRISIS AND MIGRATION CHALLENGES: INTEGRATING INTERNATIONAL TRANSFORMATIONAL DIMENSIONS	252

5. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06 лютого 2018 року № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>.

6. В. В. Долгерт. Окремі аспекти правового забезпечення ESG-стратегії на підприємстві // Аналітично-порівняльне правознавство, 2024, с. 260 - 265.

Старченко А. О.

здобувачка першого (бакалаврського рівня) вищої освіти
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Кириченко С.О.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та підприємництва
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

ВНУТРІШНІЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ФІНАНСУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Відбудова України після повномасштабної війни є не лише процесом фізичного відновлення зруйнованих територій, а й комплексним економічним завданням, від результативності якого буде залежати майбутня модель розвитку держави. Йдеться про модернізацію промисловості, оновлення інфраструктури, відновлення житлового фонду, посилення енергетичної безпеки, перебудову логістичних маршрутів та формування нових точок економічного зростання. Головним питанням у суспільстві залишається, за рахунок яких ресурсів буде реалізовано цей масштабний процес, адже саме структура фінансування визначатиме швидкість, якість та стійкість реконструкції. Традиційно значна увага зосереджується на міжнародній допомозі, кредитах партнерів і грантових програмах, однак довгострокова відбудова не може базуватися виключно на зовнішніх джерелах. Саме тому внутрішній потенціал України слід розглядати з різних сторін його довгострокових можливостей [1; 2].

Внутрішній потенціал нині являє собою сукупність наявних і прихованих можливостей національної економіки, які можуть бути мобілізовані для

реалізації стратегічних цілей розвитку. Йдеться про доходи державного та місцевих бюджетів, ресурси банківської системи, заощадження населення, інвестиційні можливості бізнесу, кадровий потенціал, технологічні компетенції та ефективність державного управління. Актуальність використання саме внутрішніх джерел різко зростає через масштаб збитків. Адже за спільною оцінкою Світового банку, Європейської Комісії, Уряду України та ООН у межах програми RDNA4, потреба у відновленні на кінець 2024 року становила 524 млрд доларів. Із цієї суми близько 84 млрд дол. припадає на житловий сектор, понад 78 млрд дол. - на транспортну інфраструктуру, майже 68 млрд дол. - на енергетику та видобувну галузь, і близько 64 млрд дол. - на торгівлю та промисловість. Для порівняння, зазначений обсяг майже у 2,8 раза перевищує орієнтовний річний ВВП України. Це прямо вказує на те, що відбудова не може бути короткостроковою кампанією, а потребує багаторічної моделі фінансування, де внутрішній потенціал виступатиме постійним джерелом ресурсного забезпечення. Як доречно наголошують А. Нечипоренко та М. Сулима, фінансова система у період післявоєнної реконструкції має виконувати не лише розподільчу функцію, а й бути драйвером сталого розвитку та інструментом мобілізації внутрішніх ресурсів [1; 2].

Фінансовий сектор є однією з ключових складових внутрішнього потенціалу держави. У період війни ринок облігацій внутрішньої державної позики вже став важливим механізмом мобілізації коштів населення, банків та бізнесу. За даними Міністерства фінансів України, у 2024 році через розміщення ОВДП до бюджету було залучено 497,8 млрд грн, а з початку повномасштабного вторгнення - понад 1,3 трлн грн. У 2025 році загальний обсяг внутрішніх запозичень перевищив 1,77 трлн грн. Але внутрішні запозичення повинні використовуватися не лише для покриття поточного бюджетного дефіциту, а й для створення нових економічних активів. Якщо хоча б 20% нових залучень щороку спрямовувати на інвестиційні програми, держава могла б отримувати понад 100 млрд грн ресурсу для модернізації енергетики, житлового будівництва та транспортної інфраструктури. У такому випадку борговий інструмент перетворюється з антикризового механізму на інструмент економічного розвитку [3; 4].

Банківська система та заощадження населення є ще одним сектором внутрішнього потенціалу держави. Оскільки саме банки здатні трансформувати приватні кошти у довгострокові кредити для підприємств, забудовників, аграрного сектору чи муніципальних проєктів. За відомостями Національного банку України, у 2025 році гривневі кошти населення у банках зросли на 15,6% у річному вимірі, а строкові депозити фізичних осіб на 14,2%. Це стає показовим

моментом, бо навіть за умов воєнної невизначеності громадяни зберігають довіру до фінансової системи та продовжують накопичувати ресурси. Якщо врахувати, що депозитний портфель населення перевищує 1 трлн грн, навіть часткове спрямування цих коштів через гарантійні програми та механізми здешевлення кредитів могло б створити десятки мільярдів гривень інвестиційного ресурсу [5].

Окремої уваги заслуговує роль державних банків у системі післявоєнного фінансування. У дослідженні О. Любича та Д. Хохича наголошується, що державні банки в умовах війни виконують не лише класичну кредитно-депозитну функцію, а стають інструментом стабілізації фінансової системи, забезпечення безперервності платежів та реалізації державних програм підтримки економіки. Автори підкреслюють, що саме концентрація ресурсів у державному банківському секторі дала змогу зберегти довіру вкладників і підтримати функціонування ключових галузей у кризовий період. Тобто державні банки можуть розглядатися як один із головних провідників внутрішнього потенціалу країни, здатний трансформувати накопичені ресурси у фінансування реконструкції [6].

Окрім державного сектору, вагомий потенціал у фінансуванні післявоєнної відбудови має і підприємницьке середовище. Навіть в умовах повномасштабної війни приватний сектор зумів зберегти економічну активність, адаптувати виробництво до нових умов, переорієнтувати логістику та частково відновити інвестиційні процеси. Як свідчить офіційна статистика: у першому півріччі 2025 року фінансовий результат великих і середніх підприємств залишався позитивним. Сукупний прибуток становив 555,7 млрд грн, тоді як збитки 126,9 млрд грн. Тобто частина підприємств зберігає можливості для розвитку, оновлення виробничої бази та розширення діяльності. Чим стабільніше працюватиме бізнес, тим більшими будуть податкові надходження, рівень зайнятості населення та обсяг внутрішніх інвестицій, необхідних для відновлення економіки країни [2; 7].

Відбудова держави потребує не лише фінансових ресурсів, а й достатнього кадрового потенціалу. Насамперед, йдеться про фахівців, без яких реалізація інфраструктурних і виробничих проєктів є майже неможливою. Унаслідок повномасштабної війни мільйони громадян були змушені змінити місце проживання або виїхати за кордон, що спричинило скорочення пропозиції праці та посилило дефіцит кадрів у низці галузей економіки. А зростання зайнятості, в свою чергу, сприятиме розширенню виробництва, збільшенню доходів населення та податкових надходжень. Саме через це людський капітал формує

додаткові внутрішні ресурси, необхідні для фінансування післявоєнної відбудови України [7].

Внутрішній потенціал України є значно ширшим поняттям, ніж сукупність фінансових ресурсів. Це стосується поєднання можливостей банківської системи, підприємницької ініціативи, виробничої бази, людського капіталу, місцевого самоврядування та державних інституцій. Аналітичні дані підтверджують, що лише через внутрішні фінансові механізми вже мобілізовано понад 1,77 трлн грн, тоді як потенціал банківських депозитів, бізнес-інвестицій та місцевих бюджетів залишається значною мірою невикористаним. Саме тому стратегія післявоєнної відбудови України має базуватися на поєднанні міжнародної підтримки з максимально повною реалізацією власних ресурсів. Лише за таких умов реконструкція стане не тимчасовою реакцією на кризу, а початком нового етапу економічного зростання та зміцнення державності [1; 2; 5].

Література:

1. World Bank. *Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4)*. Washington, DC : World Bank, 2025. URL: <https://www.worldbank.org>
2. Нечипоренко А., та Сулима М. (2025). РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДНОВИНИ. Науковий вісник Міжнародної асоціації вчених. Серія: Економіка, управління, безпека, технології , 4 (3). URL: <https://man.org.ua/nv/index.php/about/article/view/287>
3. Міністерство фінансів України. Дані щодо розміщення облігацій внутрішньої державної позики у 2024 році. URL: <https://mof.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України. Дані щодо розміщення облігацій внутрішньої державної позики у 2025 році. URL: <https://mof.gov.ua>
5. Національний банк України. Огляд банківського сектору. Київ, 2025. URL: <https://bank.gov.ua>
6. Любіч О. О. Шляхи залучення фінансових ресурсів державними банками для відбудови економіки України / О.М. О. Любіч, Д. Г. Хохич // Фінанси України. – 2024. – № 8. – С. 71–90.
7. International Organization for Migration. *World Migration Report 2024*. Geneva : IOM, 2024. 540 p. URL: <https://www.iom.int>

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції